

Mechorosty zaznamenané během 29. jarního setkání Bryologicko-lichenologické sekce ČBS v NP Podyjí

Bryophytes recorded during the 29th Spring Meeting of the Bryological and Lichenological Section of the Czech Botanical Society in Podyjí National Park (South Moravia)

Jan Kučera¹, Pavel Dřevojan², Eva Holá¹, Lukáš Janošík^{3,4}, Svatava Kubešová⁵, Ivana Marková⁶, Eva Mikulášková², Zdeněk Musil⁷, Ivan Novotný†, Jana Procházková^{2,8} & Julie Pulkrabová⁹

¹Jihočeská univerzita, Přírodovědecká fakulta, Katedra botaniky, Branišovská 1760, CZ-370 05 České Budějovice, e-mail: kucera@prf.jcu.cz; ²Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Ústav botaniky a zoologie, Kotlářská 2, CZ-611 37 Brno; ³Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra botaniky, Benátská 2, CZ-128 01 Praha; ⁴Botanický ústav AV ČR, v. v. i., Zámek 1, CZ-252 43 Průhonice; ⁵Moravské zemské muzeum, Botanické oddělení, Hvězdoslavova 29a, CZ-627 00; ⁶Správa NP České Švýcarsko, Pražská 52, CZ-407 46 Krásná Lípa; ⁷Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, RP Jižní Morava, Správa CHKO Moravský kras, Svitavská 29, CZ-678 01 Blansko; ⁸Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta, Katedra biologie, Purkrabská 2, CZ-779 00 Olomouc; ⁹M. Vydrové 542, CZ-370 01 České Budějovice

Abstract:

Altogether 190 taxa of bryophytes (23 liverworts and 167 mosses) were recorded during excursions in Podyjí National Park, South Moravia. The most interesting records included the first Czech record of *Cinclidotus fontinaloides* (Critically Endangered) in the Czech part of the Dyje River valley and several close occurrences of *Ulota hutchinsiae* (Endangered), recently recorded only in screes beneath the Ice Caves (Ledové sluje), a pseudokarst hole complex. Additionally, we found three Vulnerable species (*Buxbaumia viridis*, *Didymodon sinuosus*, *Orthotrichum rupestre*) and six Near Threatened species (*Reboulia hemisphaerica*, *Riccia ciliata*, *Buxbaumia aphylla*, *Didymodon luridus*, *Loeskeobryum brevirostre*, *Orthotrichum patens*). Threatened and regionally important taxa are commented in detail.

Key words:

bryoflora, South-western Moravia, threatened species, Znojmo District

ÚVOD

Jarní setkání Sekce proběhlo po několika letech na území národního parku Podýjí, na základně Správy NP Podýjí v Havraníkách. Území národního parku je recentně stále velmi málo prozkoumané. Z hromadných akcí zde proběhlo jarní setkání Sekce v roce 2011, jehož výsledky byly publikovány o čtyři roky později (Kučera et al. 2015). Detailnější inventarizace zde prováděli po otevření území po roce 1989 zejména Z. Hradílek, S. Kubešová a Z. Musil (Hradílek 1996, Kubešová 1996, 2001, 2003, Hradílek & Kubešová 1997, Antonín et al. 2000, Hradílek & Musil 2011), na rakouské straně nedávno publikovali rozsáhlejší výsledky recentních průzkumů Zechmeister & Kropik (2021). Ucelený přehled a srovnání s historickým stavem v této práci neuvádíme, pro excerpce historické literatury odkazujeme zejména na práce Hradílek (1996) a Zechmeister & Kropik (2021).

Seznam navštívených lokalit [List of visited localities]

- 1: Havraníky, Podmolí a Hnanice, údolí Dyje mezi Lipinskou lávkou a bývalým Judexovým mlýnem, Šobes a Havranické vřesoviště: **1a:** Havraníky, Havranické vřesoviště v okolí červené turistické cesty a okolí cesty k bývalému Judexovu mlýnu přibližně mezi body 48°48'52"N, 16°00'13"E a 48°48'47"N, 15°58'56"E, kv. 7161d, 245–340 m n. m., 11. 4. 2024; **1b:** Hnanice, údolí Dyje (pravý břeh) mezi bývalým Judexovým mlýnem a Šobeskou lávkou přibližně mezi body 48°48'47"N, 15°58'56"E a 48°48'40"N, 15°58'37"E, kv. 7161d, 245–250 m n. m., 12. 4. 2024; **1c:** Podmolí, okolí Šobeské cesty pod vinicí Šobes, v ní a šípáková doubrava S–SZ od ní, přibližně mezi body 48°48'43"N, 15°58'40"E a 48°49'12"N, 15°58'23"E, kv. 7161d, 245–320 m n. m., 12. 4. 2024; **1d:** Podmolí a Hnanice, údolí Dyje (oba břehy) mezi Šobeskou a Lipinskou lávkou, zejména v okolí bývalého Zemského mlýna a proti němu, přibližně mezi body 48°49'08"N, 15°58'08"E, 48°49'14"N, 15°58'16"E a 48°48'44"N, 15°58'30"E, 245–260 m n. m., 12. 4. 2024.
- 2: Čížov: **2a:** Ledové sluje a svahy nad levým břehem Dyje pod červenou turistickou cestou přibližně mezi body 48°53'13"N, 15°50'45"E, 48°52'59"N, 15°50'24"E a 48°53'03"N, 15°50'46"E, kv. 7161a, 340–430 m n. m., 13. 4. 2024; **2b:** okolí žluté turistické cesty z Lesné k Ledovým slujím přibližně mezi body 48°54'11"N, 15°51'58"E a 48°53'13"N, 15°50'45"E, kv. 7161d, 430–475 m n. m., 13. 4. 2024.
- 3: Znojmo, Hradiště: **3a:** terasovité svahy v okolí Eliášovy kaple směrem ke skalnímu útvaru Obří hlava, přibližně mezi body 48°51'25"N, 16°02'18"E, 48°51'21"N, 16°02'20"E a 48°51'19"N, 16°02'06"E, kv. 7162a, 250–310 m n. m., 14. 4. 2024; **3b:** údolí Gránického potoka v okolí křížové cesty a proti proudu k rozcestí Lerchova cesta, přibližně mezi body 48°51'29"N, 16°02'20"E, 48°51'30"N, 16°02'30"E a 48°51'50"N 16°02'00"E, kv. 7162a, 230–300 m n. m., 14. 4. 2024.

VÝSLEDKY

Taxonomické pojetí, nomenklatura a kategorie ohrožení druhů jsou sjednoceny podle seznamu mechorostů a červeného seznamu mechorostů České republiky (Kučera et al. 2012) s výjimkou nově rozlišovaných nebo udávaných taxonů. Taxony zaznamenané v terénu autorským kolektivem

byly zapisovány do databází Biolog a ND OP J. Kučerou a jsou označeny zkratkou „not. JK“; v případě individuálního pozorování taxonu jsou uváděni příslušní autoři (abecedně podle příjmení: PD – P. Dřevojan, EH – E. Holá, LJ – L. Janošík, SK – S. Kubešová, EM – E. Mikulášková, IM – I. Marková, ZM – Z. Musil, IN – I. Novotný, JPr – J. Procházková, JP – J. Pulkrabová), herbářové sběry jsou označeny zkratkou „leg.“ a akronymem herbáře podle soupisu Index Herbariorum (NYBG 2025) nebo iniciálami sběratele v případě soukromých herbářů (priv.), zkratka JK vždy nadřazena abecedě. Druhy červeného seznamu kategorie VU a vyšší a regionálně význačné druhy jsou zvýrazněny tučným písmem a komentovány níže, lokality většiny běžnějších druhů (zaznamenávané minimálně jednou na každé rozlišované lokalitě) je možné dohledat v databázích Biolog a ND OP (AOPK ČR 2025).

Seznam zaznamenaných druhů [List of recorded species]

Játrovky [Liverworts]

- Barbilophozia barbata* **1d** not. JK, **2a** not. JK, leg. SK (BRNM), IM (priv.)
Bazzania trilobata **2a** not. JK, leg. PD (BRNU), SK (BRNM)
Cephaloziella divaricata **1b** leg. LJ (priv.), **1c** leg. JK (CBFS), **2a** leg. JK (CBFS)
Chiloscyphus coadunatus **1a** not. JK, **3b** not. JK
Chiloscyphus minor **1b** leg. PD (BRNU), **2a** not. JK, leg. LJ (priv.)
Chiloscyphus polyanthos **1d** not. JK
Chiloscyphus profundus **1b** not. JPr, **1d** leg. SK (BRNM), **2a** not. JK
Frullania dilatata **1a** not. JK, **1b** leg. IM (priv.), **1c** not. JK, **1d** leg. JK (CBFS), PD (BRNU), LJ (priv.), IM (priv.), EM (priv.), JPr (priv.), **2a** not. JK, **2b** leg. IM (priv.), **3b** not. JK
Lejeunea cavifolia **2a** not. JK, leg. IM (priv.)
Lepidozia reptans **2a** not. JK, leg. SK (BRNM), IM (priv.)
Lophozia ventricosavar. silvicola (LC-att) **2a** leg. LJ (priv.), IM (priv.)
Marchantia polymorpha subsp. *ruderalis* **1a** leg. JPr (priv.), **2b** not. JK
Metzgeria furcata **1b** not. JK, leg. IM (priv.), **1d** not. JK, **2a** not. JK, leg. IM (priv.), **3b** not. JK
Nowellia curvifolia (LC-att) **2a** not. JK, leg. SK (BRNM), IM (priv.)
Pellia endivifolia **1d** not. JK, **3b** not. JK
Plagiochila asplenoides **2a** not. JK
Plagiochila porrelloides **1a** not. JK, **1b** leg. SK (BRNM), **2a** leg. JK (CBFS), LJ (priv.), **2b** not. JK
Porella platyphylla **1b** not. JK, **1c** not. JK, **1d** not. JK, **2a** not. JK, leg. IM (priv.)
Ptilidium ciliare **2a** leg. PD (BRNU)
Radula complanata **1a** not. JK, **1b** leg. IM (priv.), **1d** not. JK, **2a** not. JK
***Reboulia hemisphaerica* (LR-nt) 2a** leg. JK (CBFS), PD (BRNU), EM (priv.)

Riccia ciliata (LR-nt) **1d** leg. LJ (priv.)
Riccia sorocarpa **1d** leg. LJ (priv.), **3a** not. JK

Mechy [Mosses]

Abietinella abietina var. *abietina* **1a** not. JK, **3a** not. JK, **3b** not. JK
Alleniella complanata **2a** not. JK, leg. SK (BRNM), IM (priv.)
Amblystegium serpens **1a** not. JK, **1b** leg. JK (CBFS), **1d** leg. IM (priv.),
2a not. JK, **3a** not. JK, **3b** not. JK
Amphidium mougeotii **2a** leg. IM (priv.)
Anomodon attenuatus **1b** not. JK, leg. SK (BRNM), **2a** not. JK, leg. IM
(priv.), **3b** not. JK
Anomodon longifolius **2a** leg. IM (priv.)
Anomodon viticulosus **1c** not. JK, **2a** not. JK
Antitrichia curtipendula (LC-att) **2a** leg. JK (CBFS), PD (BRNU), LJ (priv.),
SK (BRNM), IM (priv.), EM (priv.), JPr (priv.)
Atrichum undulatum **1a** not. JK, **2a** not. JK, **2b** not. JK, **3b** not. JK
Aulacomnium androgynum **1a** not. JK, **1d** not. JK, **2a** leg. JK (CBFS), SK
(BRNM)
Barbula unguiculata **1a** leg. IN (BRNM), **2b** not. JK
Bartramia pomiformis **1b** not. JK, leg. LJ (priv.), **2a** not. JK, **2b** not. JK
Brachytheciastrum velutinum **1a** not. JK, **1b** leg. IM (priv.), **2a** not. JK,
2b not. JK, **3b** not. JK
Brachythecium albicans **1a** not. JK, **1c** not. SK, **1d** leg. SK (BRNM), **3b** not.
JK
Brachythecium glareosum **2a** not. JK, leg. SK (BRNM)
Brachythecium rivulare **1b** not. JK, **3b** not. JK
Brachythecium rutabulum **1a** not. JK, **1b** leg. IM (priv.), **2a** not. JK, **3b** not.
JK
Brachythecium salebrosum **2b** not. JK
Brachythecium tommasinii var. *tommasinii* **2a** not. JK, leg. SK (BRNM), IM
(priv.)
Bryum argenteum **1a** not. JK, **1c** not. JK, **3a** not. JK
Bryum caespiticium **1a** not. JK
Bryum capillare **1a** not. JK, **1b** not. SK, **2a** not. JK, **3b** not. JK
Bryum moravicum **1b** not. JK, **2a** not. JK, **3b** not. JK
Bryum pseudotriquetrum var. *pseudotriquetrum* **1b** leg. LJ (priv.), **1d** not.
JK
Bryum rubens **3a** leg. JP (priv.)
Buxbaumia aphylla (LR-nt) **1c** leg. PD (BRNU), SK (BRNM), **1d** not. JK, leg.
PD (BRNU), EM (priv.), **2a** leg. PD (BRNU), SK (BRNM), **2b** not. JK
Buxbaumia viridis (VU) **2a** leg. SK (BRNM), IM (priv.), EM (priv.)
Calliergonella cuspidata **2b** not. JK
Campylophyllopsis calcarea (Crundw. & Nyholm) Ochyra (LC-att) **1b** leg.
JK (CBFS)

- Ceratodon purpureus* **1a** not. JK, leg. IN (BRNM), **1c** not. SK, **2a** not. JK, **3a** not. JK
- Cinclidotus fontinaloides* (CR) 1b** leg. JK (CBFS), PD (BRNU), LJ (priv.), SK (BRNM), IM (priv.), EM (priv.), ZM (priv.)
- Cirriphyllum piliferum* **3b** not. JK
- Climacium dendroides* **2a** not. JK
- Cratoneuron filicinum* **1b** not. JK, **1d** not. JK, **3b** not. JK
- Cynodontium polycarpon* **2a** not. JK
- Dichodontium pellucidum* **1b** not. JK
- Dicranella heteromalla* **1a** not. JK, **2a** leg. JK (CBFS)
- Dicranella staphyлина* **2b** not. JK
- Dicranum fulvum* (LC-att) **1d** leg. JK (CBFS), LJ (priv.), IM (priv.), JP (priv.), **2a** not. JK, leg. IM (priv.)
- Dicranum montanum* **2a** not. JK, leg. IM (priv.), **2b** not. JK
- Dicranum polysetum* **2a** not. JK
- Dicranum scoparium* **1a** not. JK, **1c** not. SK, **2a** not. JK, **2b** not. JK
- Didymodon insulanus* **2a** leg. LJ (priv.), **3b** not. JK
- Didymodon luridus* (LR-nt) **1b** leg. JK (CBFS)
- Didymodon rigidulus* **1b** leg. PD (BRNU), LJ (priv.), **2b** not. JK, **3b** not. JK
- Didymodon sinuosus* (VU) 1b** leg. JK (CBFS), PD (BRNU), SK (BRNM), IM (priv.), EM (priv.), JP (priv.), **3b** not. JK, leg. PD (BRNU)
- Diphyscium foliosum* (LC-att) **1b** not. JK, leg. LJ (priv.)
- Encalypta streptocarpa* **1d** not. JK
- Encalypta vulgaris* **3a** not. JK
- Eurhynchium angustirete* **2a** not. JK, **2b** not. JK
- Exsertotheca crispa* **2a** leg. SK (BRNM)
- Fissidens bryoides* **2a** not. JK, **3b** not. JK
- Fissidens dubius* var. *dubius* **2a** not. JK, leg. IM (priv.)
- Fissidens taxifolius* **2b** leg. IM (priv.)
- Funaria hygrometrica* **3b** not. LJ
- Grimmia laevigata* **1d** not. JK, **3a** not. JK, leg. JP (priv.)
- Grimmia longirostris* **2a** leg. JK (CBFS)
- Grimmia muehlenbeckii* **1d** not. JK, leg. LJ (priv.), **2a** not. JK, **3b** not. JK
- Grimmia ovalis* **3a** not. JK
- Grimmia pulvinata* **1a** not. JK, **3a** not. JK
- Grimmia trichophylla* (LC-att) **1a** leg. JK (CBFS), LJ (priv.), IM (priv.), EM (priv.), JP (priv.), **1c** leg. JK (CBFS), ZM (priv.)
- Hedwigia ciliata* var. *ciliata* **1d** leg. JK (CBFS), SK (BRNM), IM (priv.), **2a** not. JK, **3a** not. JK, **3b** not. JK
- Hedwigia ciliata* var. *leucophaea* Bruch & Schimp. **1d** leg. LJ (priv.), SK (BRNM), IM (priv.), EM (priv.), **2a** leg. IM (priv.), **3a** leg. JK (CBFS), LJ (priv.), JP (priv.)
- Herzogiella seligeri* **1b** not. JPr, **1d** leg. SK (BRNM)
- Homalia trichomanoides* **1a** not. JK, leg. SK (BRNM)
- Homalothecium lutescens* **1a** not. SK, **1b** not. JK, **1d** not. JK, **3a** not. JK

- Homalothecium sericeum* **1b** not. JK, **1c** not. JK, **2a** not. JK, **3a** not. JK, **3b** not. JK
- Homomallium incurvatum* **1b** not. JK, **2a** not. JK, **3a** not. JK, **3b** not. JK
- Hygrohypnum luridum* **1b** leg. JK (CBFS)
- Hylacomium splendens* **1a** not. JK, **2a** not. JK
- Hypnum andoi* **1d** not. JK, leg. IM (priv.), **2a** leg. LJ (priv.), IM (priv.), **3b** not. JK
- Hypnum cupressiforme* var. *cupressiforme* **1a** not. JK, **1d** leg. JK (CBFS), **2a** not. JK, **2b** not. JK, **3a** not. JK
- Hypnum cupressiforme* var. *lacunosum* **1a** not. JK, leg. IN (BRNM), **3b** not. JK
- Isothecium alopecuroides* **1a** not. JK, **1b** not. JPr, **2a** not. JK, **3b** not. JK
- Isothecium myosuroides* (LC-att) **2a** not. JK, leg. SK (BRNM), IM (priv.), EM (priv.), ZM (priv.)
- Kindbergia praelonga* **1a** not. JK, leg. LJ (priv.), **1b** not. JPr, **2b** not. JK
- Leptodictyum riparium* **1b** leg. JK (CBFS)
- Leskea* aff. *polycarpa*¹ **1b** leg. JK (CBFS), LJ (priv.)
- Leskea polycarpa* **1a** not. JK, **1c** leg. IM (priv.)
- Leucobryum glaucum* **2a** leg. IM (priv.)
- Leucodon sciuroides* **1c** not. JK, **1d** leg. SK (BRNM), **2a** not. JK, **3a** not. JK
- Loeskeobryum brevirostre* (LR-nt) 2a** leg. JK (CBFS), PD (BRNU), LJ (priv.), SK (BRNM), IM (priv.), EM (priv.), ZM (priv.)
- Mnium hornum* **1a** not. JK, **1b** not. JPr
- Mnium stellare* **1b** not. JK, **2a** not. SK, **2b** not. JK
- Nyholmiella obtusifolia* **1a** not. SK, **1b** not. JPr, **1d** not. JK, leg. IM (priv.)
- Orthotrichum affine* var. *affine* **1a** not. JK, **1b** leg. IM (priv.), **1c** leg. IM (priv.), **1d** leg. IM (priv.), **2a** not. JK, **2b** leg. IM (priv.), **3a** not. JK
- Orthotrichum anomalum* **1a** leg. IN (BRNM), **1b** not. JK, **2a** leg. IM (priv.), **3a** not. JK
- Orthotrichum cupulatum* var. *cupulatum* **1b** not. JK
- Orthotrichum diaphanum* **1a** not. JK, leg. IN (BRNM), **1b** not. JPr, **1d** leg. IM (priv.), **3a** not. JK
- Orthotrichum lyellii* (LC-att) **1c** not. JK, **1d** not. JK, **3b** not. JK
- Orthotrichum pallens* **1b** leg. JPr (priv.), **1d** leg. IM (priv.), **2b** leg. IM (priv.)
- Orthotrichum patens* (LR-nt) **1a** leg. JK (CBFS), **1b** leg. IM (priv.), **1c** leg. IM (priv.), **1d** leg. IM (priv.), **2a** leg. IM (priv.), **2b** leg. LJ (priv.), **3b** leg. JK (CBFS)
- Orthotrichum pumilum* **1b** leg. IM (priv.), **1c** not. JK, leg. IM (priv.), **1d** leg. IM (priv.), **2a** leg. IM (priv.), **2b** leg. IM (priv.), **3a** not. JK

¹ Dosud nepopsaný taxon, zaznamenaný na více místech u nás i jinde v Evropě, lišící se od *L. polycarpa* kromě molekulárních znaků mj. robustnějším habitem, většími listy a ekologií (obvykle epilittický výskyt na mírně bazických podkladech v místech s vysokou vzdušnou vlhkostí).

- Orthotrichum rupestre (VU) 1b** leg. PD (BRNU), **1d** leg. PD (BRNU), LJ (priv.), IM (priv.), **2a** leg. PD (BRNU)
- Orthotrichum speciosum 1b* not. JK, leg. IM (priv.), **1c** not. JK, **2a** not. JK, leg. IM (priv.), **2b** leg. IM (priv.)
- Orthotrichum stramineum 2a* not. JK
- Oxyrrhynchium hians 1b* leg. JK (CBFS)
- Oxyrrhynchium hians* var. *hians 1b* not. JK, **2b** not. JK
- Oxyrrhynchium schleicheri 3b* leg. JK (CBFS)
- Paraleucobryum longifolium 1d* leg. JK (CBFS), **2a** not. JK
- Plagiomnium affine 1a* not. JK, **1b** not. JPr, **2a** not. JK, leg. SK (BRNM)
- Plagiomnium cuspidatum 1a* not. JK, leg. IN (BRNM), **2a** not. JK, **3b** not. JK
- Plagiomnium rostratum 1b* not. JK, **3b** not. JK
- Plagiomnium undulatum 1a* not. JK, **1d** not. SK, **2a** not. JK
- Plagiothecium cavifolium 1a* not. JK, **1b** leg. IM (priv.), **2a** leg. IM (priv.), **2b** not. JK, **3b** not. JK
- Plagiothecium denticulatum* var. *denticulatum 2b* not. JK
- Plagiothecium laetum 2a* leg. IM (priv.)
- Plagiothecium nemorale 1b* leg. IM (priv.)
- Platygyrium repens 1a* not. JK, **1b** leg. SK (BRNM), **1c** not. JK, **2a** not. JK
- Pleurozium schreberi 1a* not. JK, **2a** not. JK, **2b** not. JK, **3b** not. JK
- Pogonatum aloides 2b* not. JK
- Pohlia cruda 1b* leg. SK (BRNM), **2a** not. JK, **2b** not. JK
- Pohlia lutescens (DD) 1d* leg. JK (CBFS), LJ (priv.), **2a** leg. JK (CBFS), EM (priv.), **2b** not. JK
- Pohlia nutans* subsp. *nutans 1a* not. JK, **2a** leg. JK (CBFS), LJ (priv.)², **2b** not. JK
- Polytrichum commune 2a* not. JK
- Polytrichum formosum 1a* not. JK, **1b** not. SK, **2a** not. JK, leg. EH (CBFS), **2b** not. JK
- Polytrichum juniperinum 1a* not. SK, **1d** not. JK
- Polytrichum piliferum 1a* not. JK, leg. IN (BRNM), **2a** not. JK
- Pseudocrossidium hornschuchianum 1c* not. JK, leg. EM (priv.)
- Pseudoleskeella nervosa 1b* not. JPr, **1c** not. JK, **1d** leg. IM (priv.), **2a** leg. IM (priv.)
- Pseudoscleropodium purum 1d* not. SK
- Pseudotaxiphyllum elegans 2a* leg. JK (CBFS)
- Pterigynandrum filiforme 1d* not. JK, leg. LJ (priv.), **2a** leg. IM (priv.)
- Pterygoneurum ovatum 1c* not. JK, leg. EM (priv.)
- Ptilium crista-castrensis (LC-att) 2a* not. JK, leg. PD (BRNU), IM (priv.)
- Pylaisia polyantha 1b* not. JK, leg. SK (BRNM), **2a** leg. IM (priv.)
- Racomitrium canescens 1a* not. JK

² Rostliny morfológicky odpovídající subsp. *schimperii*, avšak molekulárně (barcoding chloroplastového úseku *trnF-trnS*) neodlišitelné od subsp. *nutans*.

- Racomitrium heterostichum* **2a** leg. PD (BRNU)
Rhabdoweisia fugax **2a** leg. JK (CBFS), LJ (priv.), EM (priv.)
Rhizomnium punctatum **1a** not. JK, **1b** not. JK, **2b** not. JK
Rhodobryum roseum **1b** leg. LJ (priv.)
Rhynchostegium murale **1b** not. JK
Rhynchostegium riparioides **1b** leg. JK (CBFS), **1d** not. IM, **3b** not. JK
Rhytidiadelphus squarrosus **1a** not. JK, **2b** not. JK
Rhytidiadelphus triquetrus **1a** not. JK, **1b** not. SK, **2a** not. JK, **3b** not. JK
Rhytidium rugosum **1c** not. JK
Schistidium apocarpum **1b** leg. JK (CBFS), **3b** not. JK
Schistidium crassipilum **1b** not. JK, **2a** not. JK, **3b** not. JK
Schistidium trichodon var. *nutans* (LC-att) **3b** not. JK
Sciuro-hypnum plumosum **1b** leg. JK (CBFS)
Sciuro-hypnum populeum **1a** not. JK, **1b** not. JK, **1d** not. SK, **3b** not. JK
Streblotrichum convolutum **2b** not. JK, **3b** not. JK
Syntrichia calcicola **3a** leg. JK (CBFS)
Syntrichia montana **3a** leg. JK (CBFS)
Syntrichia papillosa **1a** leg. IN (BRNM), **1c** not. JK, **1d** leg. IM (priv.)
Syntrichia ruralis var. *ruralis* **1a** not. JK, leg. IN (BRNM), **1c** not. JK, **2a** not. JK, **3a** leg. JK (CBFS)
Syntrichia virescens **3a** leg. JK (CBFS), EM (priv.)
Tetraphis pellucida **2a** not. JK
Thamnobryum alopecurum **1b** not. JK, **2a** leg. SK (BRNM)
Thuidium assimile **1a** not. JK
Thuidium recognitum **1b** not. JK, leg. LJ (priv.), EM (priv.), **2a** leg. JK (CBFS), EH (CBFS), IM (priv.)
Thuidium tamariscinum **2a** not. JK
Tortella tortuosa **2a** not. JK
Tortula acaulon var. *acaulon* **1b** not. JK
Tortula acaulon var. *pilifera* **3a** not. JK
Tortula caucasica **1c** not. JK, **3a** leg. EM (priv.)
Tortula lindbergii **1c** not. JK, leg. EM (priv.), **3a** not. JK
Tortula muralis var. *aestiva* **1b** not. JK
Tortula muralis var. *muralis* **1a** not. SK, **1b** not. JK, **3a** not. JK
Tortula protobryoides **1a** leg. LJ (priv.)
Tortula subulata **1b** not. JK, leg. SK (BRNM), IM (priv.), **1c** not. JK, **2a** not. JK, **3b** not. JK
Ulota crispula Bruch **1b** leg. IM (priv.), **1d** leg. JK (CBFS), **3b** not. JK
Ulota hutchinsiae (EN) **1d** JK (CBFS), PD (BRNU), LJ (priv.), IM (priv.), EM (priv.), ZM (priv.), JPr (priv.), **2a** leg. JK (CBFS), PD (BRNU), EH (CBFS), SK (BRNM), IM (priv.), JPr (priv.)
Weissia brachycarpa **1d** leg. LJ (priv.)
Weissia condensa **3a** leg. JP (priv.)
Weissia controversa **3a** leg. LJ (priv.)
Weissia longifolia **3a** not. JK

Komentáře k význačnějším druhům

Reboulia hemisphaerica **LR-nt**

- Čížov: lesní stezka ve svahu pod Ledovými slujemi 95 m SZ od Obelisku, 48°53'05,3"N, 15°50'37,2"E, kv. 7161a, 360 m n. m., 13. 4. 2024 leg. J. Kučera (CBFS), P. Dřevojan (BRNU), E. Mikulášková (priv.), populace ca 30 cm².

Nález zpřesňuje znalost o známém výskytu játrovky na Ledových slujích (Hradílek 1996). V roce 2023 byla navíc sbírána nedaleko této lokality nad Pašeráckou stezkou (Dřevojan 2024).

Buxbaumia viridis **VU**

- Čížov: les při okraji sutě ZJZ od Ledových slují 220 m ZJZ od Obelisku, 48°53'01,5"N, 15°50'29,8"E, kv. 7161a, 355 m n. m., 13. 4. 2024 leg. S. Kubešová (BRNM), I. Marková (priv.), E. Mikulášková (priv.).

Jedná se o ověření populace na známé lokalitě (Novozámská 2010). Druh byl na lokalitě zaznamenán pouze ve stadiu gametofytických gem na trouchnivém kmeni. V území Ledových slují byl podrobněji mapován na podzim téhož roku, kdy byly ověřeny populace na třech místech a nalezeny tobočky (Pulkrabová 2024).

Cinclidotus fontinaloides **CR** (Obr. 1)

- Havraníky: pravý břeh Dyje u bývalého Judexova mlýna ca 30 m pod jezem, 48°48'46,5"N, 15°58'53,4"E, kv. 7161d, 245 m n. m., 11. 4. 2024 leg. J. Kučera (CBFS), P. Dřevojan (BRNU), L. Janošik (priv.), S. Kubešová (BRNM), I. Marková (priv.), E. Mikulášková (priv.), Z. Musil (priv.), populace ca 2 m².

Jinde v Evropě poměrně běžný vodní druh je u nás velmi vzácný a recentně byl doložen pouze na Labi u Hřenska (Hradílek 2014). Další historické nálezy pocházejí z údolí Řičky v Moravském krasu, tam se ho však podařilo ověřit po řadě neúspěšných pátrání až v loňském roce (viz rubrika Zajímavé bryofloristické nálezy v tomto čísle). Na dalších našich herbářových položkách doložených lokalitách (údolí Vltavy jižně od Prahy, údolí Bílého Labe v Krkonoších) je druh dlouhodobě nezvěstný, na lokalitě v soutěsce Doubravy u Chotěboře je recentně doložen jen druh *C. riparius*, o identitě rostlin udávaných zde jako *C. fontinaloides* (Kučera & Váňa 2007) existují pochybnosti. *Cinclidotus fontinaloides* byl však recentně zaznamenán na rakouské straně Podyjí (Zechmeister & Kropik 2021), údajně spolu s druhem *C. riparius*.

Didymodon sinuosus **VU**

- Havraníky: vodní kanál u bývalého Judexova mlýna, 48°48'47,0"N, 15°58'54,8"E, kv. 7161d, 245 m n. m., stinná betonová opěrná zeď kanálu, 11. 4. 2024 leg. J. Kučera (CBFS), P. Dřevojan (BRNU), S. Kubešová (BRNM), I. Marková (priv.), E. Mikulášková (priv.), J. Pulkrabová (priv.), populace ca 2 dm².
- Znojmo, Hradiště: údolí Gránického potoka přibližně 70 m nad mostkem pod 1. zastavením křížové cesty, 48°51'31,0"N, 16°02'28,1"E, kv. 7162a, 230 m n. m., 14. 4. 2024 leg. P. Dřevojan (BRNU).

Roztroušeně až vzácně v teplejších oblastech státu se vyskytující druh, v Podyjí dosud udávaný jen z rakouské strany území (Zechmeister & Kropik 2021).

Obr. 1. *Cinclidotus fontinaloides* na lokalitě u Judexova mlýna. Foto L. Janošík.

Fig. 1. *Cinclidotus fontinaloides* at the locality near Judexův mlýn Mill. Photo L. Janošík.

Loeskeobryum brevirostre **LR-nt**

- Čížov: suť ZJZ od Ledových slují 210 m ZJZ od Obelisku, 48°53'01,8"N, 15°50'30,1"E, kv. 7161a, 355 m n. m., 13. 4. 2024 leg. J. Kučera (CBFS), P. Dřevojan (BRNU), L. Janošík (priv.), S. Kubešová (BRNM), I. Marková (priv.), E. Mikulášková (priv.), Z. Musil (priv.), populace ca 1 m²; dtto, 48°53'01,4"N, 15°50'29,5"E, populace ca 1 m², nesbíráno.

Další zpřesnění údajů o již známém výskytu druhu na lokalitě (Hradílek & Kubešová 1997, Kučera et al. 2015).

Orthotrichum rupestre **VU**

- Hnanice: kámen v náhonu bývalého Gruberova mlýna (hotel Gruber) na pravém břehu Dyje 1,6 km SSZ od kostela, 48°48'38,6"N, 15°58'44,3"E, kv. 7161d, 245 m n. m., 12. 4. 2024 leg. P. Dřevojan (BRNU).
- Podmoli: skalka na levém břehu Dyje nedaleko Lipinské lávky 4,2 km JV od kaple, 48°49'10,5"N, 15°58'11,1"E, kv. 7161d, 255 m n. m., 12. 4. 2024 leg. P. Dřevojan (BRNU), L. Janošík (priv.), I. Marková (priv.). Velikost 1. populace 1 dm², doprovodné druhy: *Frullania dilatata*, *Porella platyphylla*, *Pseudoleskeella nervosa*; 2. populace na balvanu, velikost populace 25 dm².
- Čížov: kámen na okraji kamenného moře na západně orientovaném svahu 2,2 km ZSZ od kaple, 48°53'11,6"N, 15°50'41,6"E, kv. 7161a, 380 m n. m., 13. 4. 2024 leg. P. Dřevojan (BRNU).

U nás poměrně vzácný epilittický druh, rostoucí na vápencových nebo obohacených silikátových substrátech v nižších až horských polohách. V Podyjí byl recentně zaznamenán například v PR Růžový vrch u Bítova (Kučera et al. 2015).

Ulota hutchinsiae **EN** (Obr. 2)

- Podmolí: údolí Dyje, pod západním svahem naproti bývalému Zemskému mlýnu 290 m SV od Lipinské lávky, 48°49'15,3"N, 15°58'17,3"E, kv. 7161d, 265 m n. m., 12. 4. 2024 leg. J. Kučera (CBFS), P. Dřevojan (BRNU), L. Janošík (priv.), I. Marková (priv.), E. Mikulášková (priv.), Z. Musil (priv.), J. Procházková (priv.), populace ca 50 cm²; dtto, 48°49'14,9"N, 15°58'15,9"E, populace ca 2 dm², nesbíráno; dtto, 48°49'14,2"N, 15°58'14,5"E, populace ca 2 m², nesbíráno.
- Čížov: horní část západně orientované suti na levém břehu Dyje pod Ledovými slujemi 240 m S–SSV od Obelisku, 48°53'11,0"N, 15°50'41,4"E, 380 m n. m., 13. 4. 2024 leg. J. Kučera (CBFS), P. Dřevojan (BRNU), I. Marková (priv.), J. Procházková (priv.), populace ca 30 cm²; dtto, 48°53'00,6"N, 15°50'33,4"E leg. E. Holá (CBFS), S. Kubešová (BRNM), populace ca 10 cm².

Tento vzácný epilittický druh, rostoucí na silikátových substrátech v nižších až podhorských polohách byl recentně v Podyjí zaznamenán jak na lokalitě Ledové sluje (Kučera et al. 2015), tak v okolí Lipinské lávky (Táborská & Procházková 2016), kde autorky našly druh na místě vzdáleném asi 500 m severozápadním směrem. Populace je zejména na lokalitě pod Lipinskou lávkou poměrně rozsáhlá, přesahující 1 m² na minimálně třech zaznamenaných místech.

Obr. 2. *Ulota hutchinsiae* na lokalitě naproti bývalému Zemskému mlýnu. Foto L. Janošík.

Fig. 2. *Ulota hutchinsiae* opposite the former Zemský mlýn. Photo L. Janošík.

PODĚKOVÁNÍ

Autoři děkují Správě NP Podyjí za umožnění bryologicko-lichenologického průzkumu a všestrannou logistickou podporu celé akce. Podíl S. Kubešové a I. Novotného vznikl na základě institucionální podpory dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace poskytované Ministerstvem kultury (DKRVO, MK000094862).

LITERATURA

- Antonín V., Gruna B., Hradílek Z., Vágner A. & Vězda A. (2000): Houby, lišejníky a mechorosty Národního parku Podyjí / Pilze, Flechten und Moose des Nationalparks Thayatal. – Masarykova univerzita, Brno.
- AOPK ČR (2025): Portál informačního systému ochrany přírody. – <https://portal.nature.cz> [31. 3. 2025].
- Dřevojan P. (2024): Pozoruhodné nálezy jätrovek z Moravy. – Zprávy Vlastivědného muzea v Olomouci 327: 139–158.
- Hradílek Z. (1996): Mechorosty (Bryophyta) Ledových slují u Vranova nad Dyjí (Národní park Podyjí). – Příroda, Praha, 3: 89–94.
- Hradílek Z. (2014): Zajímavé bryofloristické nálezy XXIII. – Bryonora 54: 43–48.
- Hradílek Z. & Kubešová S. (1997): *Hylocomium brevirostre* (Brid.) B. S. G., recentně nalezený mech v České republice. – Bryonora 19: 2–4.
- Hradílek Z. & Musil Z. (2011): Novinky v bryoflóře Národním parku Podyjí. – Thayensia 8: 57–67.
- Kubešová S. (1996): Vegetace mechorostů na suťových polích v Národním parku Podyjí. – Ms. [Dipl. práce; depon. in: knihovna Ústavu botaniky a zoologie PřF MU, Brno.]
- Kubešová S. (2001): Mechorosty na balvanových mořích v Národním parku Podyjí. – Thayensia 4: 85–89.
- Kubešová S. (2003): Bryoflora in block fields in south-western Moravian river valleys. – Acta Musei Moraviae, Sci. nat., 88: 81–94.
- Kučera J., Hradílek H., Holá E., Košnar J., Kubešová S., Manukjanová A., Marková I., Mikulášková E., Uhereková Šmelková D. & Vicharová E. (2015)[2016]. Mechorosty zaznamenané během exkurzí Bryologicko-lichenologických dnů v Podyjí (duben 2011). – Thayensia 12: 49–64.
- Kučera J. & Váňa J. (2007): Rozšíření druhů rodu *Cinclidotus* P. Beauv. v České republice. – Bryonora 39: 20–25.
- Kučera J., Váňa J. & Hradílek Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: updated checklist and Red List and a brief analysis. – Preslia 84: 813–850.
- Novozámská E. (2010): Monitoring druhu *Buxbaumia viridis*. – Ms. [Depon. in: archiv AOPK ČR, Praha.]
- NYBG (2025): Index Herbariorum. – Steere Herbarium, New York Botanical Garden, <https://sweetgum.nybg.org/science/ih/> [31. 3. 2025].
- Pulkrabová J. (2024): Závěrečná zpráva z monitoringu druhu *Buxbaumia viridis* v NP Podyjí v roce 2024. – Ms. [Depon. in: archiv AOPK ČR, Praha.]
- Táborská M. & Procházková J. (2016): Mechorosty doubrav Národního parku Podyjí. – Bryonora 57: 29–35.
- Zechmeister H. G. & Kropik M. (2021): Die Moose des Nationalparks Thayatal. – Naturkundliche Mitteilungen aus den Landessammlungen Niederösterreich 31: 57–80.